

Vetoomus Petteri Orpon hallitukselle:

Loppu hyvinvointileikkauksille! - Sosiaalihuollon säästöjen valmistelu keskeytettävä!

Me allekirjoittaneet tahot varoitamme, että hallituksen valmistelemat säästöt heikentävät sosiaalihuollon asiakkaiden ja työntekijöiden oikeusturvaa, lisäävät eriarvoisuutta ja vaarantavat sekä asiakasturvallisuuden että ammatillisen työn edellytykset.

1. Säästöt lisäävät kustannuksia pitkällä aikavälillä

Säästöehdotusten kokonaisuus sisältää riskin, että pääsy tarpeita vastaaviin sosiaalipalveluihin heikkenee. Ehdotuksessa korostetaan varhaisen tuen vahvistamista, mutta samanaikaisesti ehdotetaan kumottavaksi keskeisiä varhaisen tuen lakisääteisiä sosiaalipalveluita, mikä tulee heikentämään moniammatillista ja erikoistunutta ammatillista osaamista sosiaalihuollossa ja lisäämään myöhempää raskaampien palveluiden tarvetta. Lisäksi lainsäädännöstä ehdotetaan purettavaksi mekanismeja, joilla suunnitelmallista työskentelyä ja palvelujen vaikuttavuutta nykyisin varmennetaan, **kuten palvelutarpeen arviointi, asiakassuunnitelma, omatyöntekijäisyys ja päätöksenteko.**

2. Muutokset heikentävät oikeusturvaa ja yhdenvertaisuutta

Vastustamme palveluja koskevan sääntelyn väljennystä, palveluvalikoiman häivyttämistä laista sekä menettelyllisten oikeuksien heikentämistä. Palvelutarpeenarviointia, asiakassuunnitelmaa ja päätöksentekoa koskevaa sääntelyä ei tule purkaa, sillä ne ovat asiakkaan oikeusturvan ydintä. Ne turvaavat sen, että asiakas saa asiansa käsitellyksi asianmukaisesti, tietää mihin palveluihin hänellä on oikeus ja voi hakea muutosta päätökseen. Erytisen tärkeitä menettelylliset oikeudet ja säännökset ovat subjektiivisena oikeutena turvattujen palvelujen, kuten vammaispalvelujen saamiselle. Näitä palveluita vammaiset ihmiset tarvitsevat usein koko elämänsä ajan. Jos näitä rakenteita heikennetään, vaarana on, että palvelujen sisältö ja saatavuus alkavat riippua entistä enemmän hyvinvointialueiden taloudellisesta tilanteesta, jolloin alueelliset erot kasvavat ja yhdenvertaisuus heikkenee.

3. Lastensuojelun tuki heikkenee ja riskit kasvavat

Lastensuojelua ei saa kaventaa sijaishuollosi. Lastensuojelun avohuollon tukitoimien ja jälkihuollon siirtäminen lastensuojelulaista sosiaalihuoltolakiin heikentäisi lasten oikeutta suojeluun, vaarantaisi lastensuojelun erityisosaamisen ja voisi johtaa siihen, että lasten ja perheiden tuen tarvetta ei tunnisteta riittävän varhain. Samalla

lastensuojelun asiakasmitoituksen purkaminen kasvattaisi työntekijöiden asiakasmääriä kohtuuttomiksi ja heikentäisi mahdollisuuksia tehdä vaikuttavaa, lapsen edun turvaavaa työtä. Sääntelyn ja kirjaamisen keventäminen heikentäisi lasten oikeussuojaa ja yhdenvertaisuutta. Lastensuojelussa käytetään merkittävää julkista valtaa, joten päätöksenteko edellyttää vahvaa lastensuojelun erityisosaamista, selkeitä vastuuta ja huolellista sääntelyä.

Sosiaalihuollon palvelujen heikentäminen on vastuutonta erityisesti nykyisessä tilanteessa, jossa sosiaaliturvaa on jo merkittävästi leikattu ja julkisten palvelujen saatavuutta heikennetty. Nämä leikkaukset ovat osuneet samoihin ihmisryhmiin. Myös sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitusta on merkittävästi leikattu, vaikka julkisista palveluista yhä useammin ohjataan palveluja vaille jääviä ihmisiä hakemaan apua juuri järjestöistä.

Tunnistamme sosiaalihuollon kehittämistarpeet, mutta kehittämistä ei saa tehdä asiakkaan oikeusturvan kustannuksella. Uudistukset tulee valmistella huolellisesti, tutkimustietoon, asiakas- ja ammattilaiskokemukseen sekä vaikutusarviointeihin nojaten.

Me allekirjoittaneet tahot muistutamme, että sosiaalihuollon asiakkailla on harvoin voimavaroja tunnistaa, vaatia tai puolustaa oikeuksiaan, etenkin ilman selkeää ja velvoittavaa lainsäädäntöä. Lasten, vammaisten ihmisten, ikääntyneiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien - meidän kaikkein - oikeudet on turvattava.